

De Journalist

Magazine van de VVJ

België-Belgique

P.B.

8900 IEPER 1

3/8136

Afgifttekantoor Ieper

Journalistenenquête: de resultaten

Erkenningscommissie: controles aan de gang

Radio en Televisiepers reikt prijzen uit

Nieuws uit de verenigingen

Uitnodiging (bis) **4**

Dossier: De Journalistenenquête

De gemengde gevoelens van de Vlaamse journalist **5**
187 respondenten doorgelicht **6-7**

Forum: RTV-Prijzen

Geen zegebulletins **8**

De fut eruit, mensen ook!

Cordon sanitaire tot in de media **9**

Jaarlijkse Prijzen

Nieuws uit de verenigingen

Zelfstandigen met eisenplatform de boer op **10**

Alle beroepsjournalisten welkom in IPV

Leuvense persclub wil meer openbaar bestuur

Actueel

Controle erkenningen volop aan de gang **11**

Antwerps Pershuis heeft plannen geconsolideerd

Dirk Vandersypen Award voor televisiereportages **12**

Mens achter het nieuws

Journalistiek is een een ijskasteel geworden **13**

Onder Embargo

14

Nieuws uit de verenigingen

Antwerpse journalisten samen naar VVJ-Vergadering **15**

Cartoon van Kim Duchateau.

Magazine van de Vlaamse
Vereniging van
beroepsJournalisten

2de jaargang
13 februari 2001, nummer 26
Verschijnt veertiendaags

Redactieraad

Laurent Coppens
Pol Deltour
Farid El Mabrouk
Wout Pittoors
Luc Standaert
Luc Vanheerentals

Redactie en coördinatie

Ann Deceunynck
Internationaal Perscentrum Vlaanderen
Grote Markt 40
2000 Antwerpen
Tel. 03/290 63 73
Fax 03/232 21 30
de.journalist@pandora.be
ann.deceunynck@euronet.be

Abonnementen

Lisbeth Moons
Vlaamse Vereniging van
BeroepsJournalisten
Steenkoolkaai 9 b
1000 Brussel
Tel. 02/229.14.70
Fax 02/223.02.72
vj@belgian-journalist.be

Abonnementsprijs:

3.200,- Bef per jaar
1.500,- Bef per jaar voor leden van de
Association des Journalistes Profes-
sionelles (A.J.P.), Vereniging van de
Journalisten van de Periodieke pers
(V.J.P.P.) en studenten.

Vormgeving

Prepress Publiwest
Jo Klaps

Publiciteitsregie:

Media Selling Place BVBA
Lambermontlaan 170
1030 Brussel
Tel 02/241 55 55
Fax 02/241 55 33
media.selling@euronet.be

Drukkerij

Publiwest N.V.
Drukkerij Sansen
Nijverheidslaan 5
8970 Poperinge
Tel. 057/33 67 21
Fax 057/33 40 18

Lid van de Unie van Uitgevers van de
Periodieke Pers

VLAAMSE
VERENIGING VAN
BEROEPSJOURNALISTEN

Wij willen wel

Minister-president Patrick Dewael is een aandachtig lezer van dit blad. Het debat over de journalistieke omgang met extreemrechts dat we hier al maanden voeren is hem niet ontgaan, en hij heeft van de uitreiking van de jaarlijkse prijzen van de Radio- en Televisiepers, waar hij gastspreker was, gebruik gemaakt om dat debat op een breder forum te brengen. (Dat de minister-president daarbij uitdrukkelijk verwees naar "het uitstekende blad van de nieuwe Vlaamse journalistenvereniging", stemt ons bijzonder trots, maar dit geheel terzijde).

Patrick Dewael vindt die interne discussies binnen de journalistiek uitstekend, en koppelde er meteen een oproep aan om de neerslag van die reflecties ook in een charter of code te gieten, en zo "effectief werk te maken van een eensgezind antwoord op die vragen". Wij willen wel, mijnheer de minister-president, maar een paar bedenkingen dringen zich toch op. Want waarover hebben we het eigenlijk? Gaat het over de berichtgeving over het Vlaams Blok, dan spreken we over een uitbreiding van het 'cordon sanitaire' tot de pers, door het maken van bindende afspraken over hoe 'de pers' over het Blok gaat berichten. Dat kan niet. Zo'n regels opstellen voor de berichtgeving over één politieke partij, ook als we het erover eens zijn dat het geen partij is als een ander, zou neerkomen op grove manipulatie van het nieuws. In dat geval zouden we ook moeten concluderen dat de politiek, na twee decennia vergeefse strijd tegen het Blok, de klus doorschuift naar de pers. En dan zeggen wij: "Nee, dank u". Ieder zijn job, straks gaan we ons nog maatschappelijk overbevraagd voelen. Of hebben we het over de algemene berichtgeving, en de mate waarin die een klimaat zou scheppen waarin mensen zich onveilig gaan voelen, en zo een voedingsbodem zou creëren voor extreemrechts. De verdeling van de aandacht tussen algemeen nieuws en faits divers, de toon waarop bericht wordt over straatcriminaliteit, de keuze wanneer en in welk verband niet-blonde of -blanke inwoners van dit land in beeld worden gebracht.

Daarover kan je wel deontologisch correct nadenken en proberen afspraken te maken. Daar zijn wij toe bereid. Maar, mijnheer de minister-president, in dat geval is er nog een partner die bij de discussie moet worden betrokken. Het is immers een wijd verbreide misvatting dat kranten, weekbladen, tijdschriften, nieuwsuitzendingen, enzovoort gemaakt worden door journalisten. Journalisten maken artikels. Kranten en andere media worden gemaakt door mediahuizen, en die mediahuizen laten zich de jongste jaren niet meer inspireren door ideologische motieven, maar door commerciële doeleinden. We hebben dat allemaal toegejuicht. Maar in de nieuwswereid leidt die commerciële logica ertoe dat de vragen 'is dit nieuws belangrijk?' en 'Hoe brengen we het op een maatschappelijk verantwoorde manier?', steeds vaker worden vervangen door de vragen 'Hoeveel lezers of kijkers kunnen we met dit nieuws halen?' en 'hoe moeten we het brengen om zoveel mogelijk lezers of kijkers te halen?' Geheel in die logica worden de verantwoordelijken die dat beleid uitvoeren dan ook steeds minder vaak 'hoofdredacteur' genoemd, maar wel 'redactiemanager' of 'directeur informatie'. Dus, mijnheer de minister-president, als u die discussie wilt voeren, dan wordt dat een driehoeks-overleg. En zoals gezegd: wij willen wel.

foto: Johan Van Cutsem

Luc Standaert

Collega's,

Op 24 februari is het weer zover. Die ene zaterdagvoormiddag per jaar waarvan we u vragen hem op te offeren voor de algemene vergaderingen van VVJ en AVBB. Probeer te komen, want het is belangrijk.

Nieuws uit de verenigingen

UITNODIGING (bis)

Algemene vergaderingen van de VJ en de AVBB

Alle leden van de VJ/AVBB zijn welkom op de Algemene Vergaderingen van hun verenigingen, op zaterdag 24 februari e.k. om 10 uur in de lokalen van het Sociaal Fonds voor de Non-Profitsector, gelegen Handelskaai 48 te 1000 Brussel (op 200 meter van het Journalistenhuis, in het verlengde van de Steenkoolkaai vlakbij het Ijzerplein).

Stemgerechtigd zijn de erkende beroepsjournalisten en stagiairs. De oud-leden en de ereleden kunnen deelnemen aan de A.V. maar hebben geen stemrecht.

Op de agenda van de A.V. van de VJ (aanvang 10 uur):

1. Activiteitenverslag van de voorzitter
2. Verslag van de secretaris-penningmeester over de rekeningen en de begroting
3. Verkiezingen
 - van een secretaris-penningmeester
 - van een afgevaardigde voor Brussel-BrabantKandidaten moeten het secretariaat voor 20 februari schriftelijk in kennis stellen.
4. Oprichting Raad voor de Journalistiek
5. Bespreking eventuele aanpassing lidgeld
6. Varia

Op de agenda van de A.V. van de AVBB (na afloop van de A.V. van de VJ):

1. Activiteitenverslag van de voorzitter
2. Verslag van de secretaris-penningmeester over rekeningen en begroting
3. Activiteitenverslag van de Raad voor Deontologie door de voorzitter
4. Plan voor een IPC in de Résidence Palace
5. Ontwerp van samenwerkingsakkoord met de vakbonden
6. Varia

Enkele belangrijke dossiers...

Uw komst naar de A.V.'s van VJ en AVBB is om diverse redenen aangewezen. De bedoeling is om in meer dan een dossier principiële beslissingen te nemen die de respectievelijke Raden van Bestuur moeten toelaten in het komende werkingsjaar enkele projecten uit te voeren. Wat de VJ betreft, staat onder meer een mogelijke verhoging van het lidgeld ter discussie. Een dossier dat vrij ver gevorderd is, betreft de oprichting van een Raad voor de Journalistiek. De bedoeling is heel de mediasector te responsabiliseren, ook deskundige derden te gaan betrekken in het deontologische debat, en meteen ook een grotere autoriteit te ontwikkelen ten overstaan van de buitenwereld. Via ons magazine De Journalist (zie onder anderen de edities van 11/4, 6/6, 21/11 anno 2000 en het Jaarverslag over deontologie 1999) hielden we u permanent op de hoogte van de ontwikkelingen. Wie de jongste werkteksten wil bekijken, kan deze steeds op het VJ-secretariaat opvragen via e-mail.

Bij de AVBB staat de mogelijke verhuizing naar de Résidence Palace op de agenda. Tevens wordt gewerkt aan een samenwerkingsprotocol met de vakbonden, dat het sociaal overleg beter moet stroomlijnen. Ook de voorlopige werkteksten hierrond kunnen op het secretariaat ingekeken worden. Ter bespreking staat verder de mogelijkheid om nauwer samen te werken met de Vereniging van Journalisten van de Periodieke (Gespecialiseerde) Pers.

VOLMACHT (maximaal vijf per aanwezig lid)

Ondergetekende

beroepsjournalist/stagiair met nummer N/NS

geef volmacht aan

om in zijn/haar naam te stemmen op de Algemene Vergaderingen van de VJ en de AVBB van 24 februari 2001.

Handtekening

De journalistenenquête: resultaten

De gemengde gevoelens van de Vlaamse journalist

Relatief jong zijn ze, de Vlaamse journalisten, en niet te zeer gehecht aan een welbetaalde werkgever. Het gemiddeld netto-maandinkomen belooft 70.000 Bf, maar de extra voordelen zijn legio. En ze werken verschrikkelijk hard, wat niet belet dat redactiestatuten hun werkvreugde behoorlijk zouden opdrijven. Hier zijn ze dan, de resultaten van de Journalistenenquête die we eind vorig jaar onder de Vlaamse beroepsjournalisten organiseerden.

Pol Deltour

De Vlaamse journalisten scoren niet echt hoog wat hun leeftijd betreft. 13 procent van de respondenten zijn twintigers, de helft is jonger dan veertig. Eén op vijf is ouder dan vijftig, en amper 2 procent geeft een leeftijd boven de zestig op. Sterven journalisten dan toch jong? Ook de anciënniteit in het beroep van journalist ligt niet echt hoog. 70 procent van de respondenten zit minder dan 20 jaar in het vak. Net 2 procent kan op een carrière van meer dan veertig jaar terugkijken. De anciënniteit, van de weddetrekkenden dan, bij de huidige werkgever ligt nog een pak lager. Eén journalist op twee werkt minder dan tien jaar bij zijn huidige werkgever, één op vier voert zijn contract inmiddels tussen de 10 en 19 jaar uit. Heeft het met gezinslasten te maken? Mogelijk, want drie journalisten op vier zijn gehuwd of samenwonend. Toch heeft minder dan de helft kinderen, doorgaans twee.

Beroepsstatuut

Wie zei daar weer dat beroepsjournalisten alleen maar als zodanig erkend willen worden voor de korting op de trein? Het gros hecht vooral belang aan aangepaste sociale waarborgen voor journalisten. Verder moeten erkende beroepsjournalisten over specifieke doorgangsfaciliteiten beschikken. Evenveel belang wordt gehecht aan een beschermd intellectueel statuut in de vorm van redactiestatuten. Ten slotte appreciëren beroepsjournalisten ook wel de prijskortingen en andere materiële voordelen die aan hun statuut gekoppeld worden. De erkenningsvoorwaarden voor beroepsjournalist worden niet fundamenteel in vraag gesteld. Alhoewel, 29 procent vindt toch dat het combinatieverbod met 'commerciële activiteiten' uit de tijd is, of minstens genuanceerd moet worden. Meer dan de helft verzet zich intussen tegen het onderscheid dat de wet nog altijd maakt tussen 'beroepsjournalisten' (die voor algemene nieuwsdiensten werken) en 'journalisten van beroep' (die voor gespecialiseerde media werken). Hoe dan ook blijven de meeste journalisten vinden dat hun eigen beroepsvereniging een stempel moet drukken op de erkenning van nieuwe collega's.

Arbeidsstatuut

Onder de respondenten telden we 3/4 met een werknemersstatuut, 1 op 3 heeft een zelfstandigenstatuut (in hoofd- of bijberoep). Qua inkomen situeert de helft zich in de categorie 60 à 80.000 frank. De overige inkomens meegerekend, zou men het gemiddelde netto-journalisteninkomen op om en rond 70.000 frank kunnen bepalen. Daar komen dan wel enkele extra voordelen bij. De helft geniet van een groepsverzekering, 1 op 3 heeft een GSM, 1 op 4 een bedrijfs-wagen, en 1 op 10 krijgt maaltijdcheques. Daartegenover staat dan weer dat vier weddetrekkenden op vijf hun auteursrechten overge-

dragen hebben aan de werkgever. Een kleine helft van de zelfstandigen zegt zijn auteursrechten nooit over te dragen aan de opdrachtgever. Al bij al noemt precies de helft van de respondenten zich 'tevreden' met zijn beroepsinkomen, de andere helft niet. Journalisten zijn harde werkers. Meer dan de helft presteert meer dan 45 werkuren per week. Eén op tien zit zelfs boven 60 werkuren. Weekendwerk valt 1 op 2 'vaak' te beurt, 30 procent 'soms' en 16 procent 'altijd'. Meer dan de helft werkt 'elke dag' buiten de gewone kantooruren, 30 procent 'bijna elke dag', en 11 procent 'soms'. Meestal kunnen abnormale of extra werktijden wel gecompenseerd worden, maar toch kan het in 39 procent van de gevallen blijkbaar niet. Dat leidt ertoe dat een kleine helft de werkdruk in het algemeen (veel) te hoog ervaart, terwijl de rest ze 'te doen' vindt. Opvallend is het grote aantal journalisten dat wil terugkeren naar het sectoraal sociaal overleg van weleer, dit in plaats van de bedrijfsonderhandelingen van de voorbije jaren. Zelfs de oprichting van een of meerdere Paritair Comités wordt positief ingeschat, zij het op voorwaarde dat de AVBB/WVJ daarin formeel betrokken wordt met bijvoorbeeld een vetorecht. Hoe dan ook vindt de overgrote meerderheid dat de journalistenvereniging nauwere banden moet gaan smeden met de vakbonden, teneinde de sociale machtspositie te versterken. Tijdens het komende sociaal overleg moet achtereenvolgens prioriteit gegeven worden aan de verloning, het redactiestatuut, arbeidsduurvermindering, de vierdagenwerkweek, auteursrechten, uitgroei banen en de positie van de zelfstandigen.

Intellectueel statuut

Ze geven het tenminste toe: bijna 1 op 4 kreeg niets van opleiding in de journalistiek. En slechts 1 op 3 kreeg vorming op de redactie. Met de onafhankelijkheid ten overstaan van directie en commerciële diensten zit het doorgaans wel snor, maar toch waardeert nagenoeg 1 op 4 deze als 'onvoldoende' of zelfs 'slecht'. Het verklaart de verpletterende vraag naar goede redactiestatuten, die de verhoudingen tussen redactie, hoofdredactie en directie scherp stellen. Parallel hiermee hechten 85 procent 'veel' tot 'zeer veel' belang aan een goede zelfregulering in de journalistiek, via een meer operationele Raad voor Deontologie.

En uw beroepsvereniging tot slot? Drie respondenten op vier geven de werking van de WVJ/AVBB een 'goed' tot 'zeer goed'. Slechts 1,5 procent vindt ons ronduit 'slecht'. Ook de nieuwe 'De Journalist' wordt positief geëvalueerd. Als u zich overigens elk jaar opnieuw lid maakt van onze vereniging, doet u dat achtereenvolgens omwille van de solidariteit, onze rol in de erkenning van beroepsjournalisten, de dienstverlening, de zelfregulering, de prijsvoordelen en onze rol in het sociaal overleg. Wie zei daar weer dat journalisten ondankbare beroepsklagers zijn?

